

Geja Olijnsma

De bieb is hip

Uit onderzoek blijkt dat 24 procent van de 15-jarigen het minimale niveau niet haalt bij lezen. De bibliotheken proberen die tendens met een doorlopende leeslijn en tal van hulpmiddelen te doorbreken. "We benaderen ouders al op het consultatiebureau. Taalvaardigheid pik je als baby al op, dus lang voordat je kunt praten", zegt directeur-bestuurder Geja Olijnsma van de Bibliotheek Venlo.

Tekst: John Huijs
Beeld: Stefan Koopmans

Over het belang van taalvaardigheid kunnen we kort zijn. De 2,5 miljoen (!) Nederlanders die niet goed kunnen lezen (en rekenen) kunnen moeilijker een baan vinden of houden. Ook kunnen ze problemen met de gezondheid krijgen doordat ze gebruiksaanwijzingen en bijsluiters niet (goed) kunnen lezen, waardoor de kans bestaat dat ze medicijnen verkeerd gebruiken. En ouders die problemen hebben met taal kunnen hun kinderen niet voorlezen en minder goed helpen met huiswerk. Formulieren invullen voor uitslagen, toeslagen en belastingen is ook een crime voor laaggeletterden, net als het gebruik van een computer, tablet of smartphone.

Zingen

Kortom: lezen en schrijven is van groot belang om volwaardig mee te kunnen doen in onze informatiemaatschappij. Volgens directeur-bestuurder Geja Olijnsma is het een misvatting dat het ontwikkelen van je taalvaardigheid pas op school start. "Onderzoek toont aan dat de ontwikkeling van je taalvaardigheid al begint als je nog maar net geboren bent. Daarom is het heel belangrijk dat opvoeders van meet af aan tegen hun kind

praten. In welke taal je dat doet is daarbij niet van belang. Voorlezen of zingen is ook goed, als je je kind maar vanaf het begin gevoel en gehoor voor taal meegeeft. Dat is de reden dat

"Het is een misvatting dat het ontwikkelen van je taalvaardigheid pas op school start"

de bibliotheken sinds een jaar of twee op consultatiebureaus met jonge ouders in gesprek gaan om hen daarop te wijzen. Geregeld komen we ouders tegen die niet of amper tegen hun baby praten, omdat ze in de veronderstelling verkeren dat dat geen zin heeft zolang hun kind nog niks terug kan zeggen." Op kinderdagverblijven en peuterspeelzalen wijzen medewerkers van de bibliotheken vooral op het belang van voorlezen. Geja: "Een kind dat dagelijks even wordt voorgelezen kan zich beter concentreren, leert luisteren, ontspant beter, krijgt een grotere woordenschat, ontwikkelt een beter taalgevoel en inlevingsvermogen en presteert beter op school."

Op basisscholen zorgen de bibliotheken voor een rijke leesomgeving door boeken beschikbaar te stellen zodat leerlingen niet per se naar de bibliotheek

hoeven. Wel is het lidmaatschap van de bibliotheek voor kinderen tot achttien jaar gratis en is er bijvoorbeeld in Venlo een bibliotheek in alle kernen, dus altijd dichtbij.

Eilandjes

Ook in het voortgezet onderwijs proberen de Limburgse bibliotheken de leesleerlijn door te trekken. Geja: "Maar dat gaat niet overal even voorspoedig. Op basisscholen bepaalt de directeur het beleid; in het voortgezet onderwijs heb je met meerdere eilandjes te maken en dat maakt het lastiger. Het ontwikkelen van taalvaardigheid in het voortgezet onderwijs hoeft zich niet te beperken tot de lessen Nederlands. Bijvoorbeeld geschiedenis en aardrijkskunde zijn lessen waarin je taal en lesstof prima kunt combineren."

Tegen die achtergrond is Geja heel blij met het recente advies van de Onderwijsraad. Die raad pleit er onder meer voor om taal en rekenen te verankeren in alle vakken en leergebieden en om onderwijs in taal en rekenen een verantwoordelijkheid te maken van alle leraren. "Want alleen

taal- en rekenlessen zijn niet genoeg om taal en rekenen te leren. Het mes snijdt aan twee kanten: andere vakken bieden context en mogelijkheden om kennis en vaardigheden op te doen in taal en rekenen. En andersom is beheersing van taal en rekenen een noodzakelijke voorwaarde om verder te komen in andere vakken en leergebieden", aldus het advies van de raad.

Hoewel de beschikbare cijfers uit nationaal en internationaal

onderzoek naar de leesvaardigheid somber stemmen is Geja Olijnsma niet pessimistisch voor de langere termijn. "Als we de doorgaande lees- en leerlijn blijven volgen en het advies van de Onderwijsraad serieus opvolgen, gaat de gemiddelde lees- en ook rekenvaardigheid weer vooruit. Ook hoopvol vind ik het dat de studieruimte van de bibliotheek in Venlo geregeld vol jonge mensen zit. Vijf jaar geleden was je een nerd als je in de bieb studeerde, nu is dat ineens hip."

Paspoort

Naam: Geja Olijnsma
Leeftijd: 52 jaar
Privé: samenwonend, twee zonen

Is: sinds vijf jaar directeur-bestuurder van bibliotheek Venlo
Was: daarvoor twintig jaar in diverse functies in publieke sector (directeur-bestuurder, programmamanager, manager innovatie, marketingmanager) en acht jaar in de commerciële sector van managementtrainee tot regiodirecteur van een bank

Gek van: voetbal (PSV) en veelvraat in lezen (drie kranten, artikelen, tijdschriften en boeken non-fictie)

Leukste van werken in de bieb: nadenken over maatschappelijke ontwikkelingen en hoe een bibliotheek kan bijdragen om het voor de burger daarin wat aangener en makkelijker te maken om mee te kunnen doen; thema's als kansengelijkheid en een leven lang ontwikkelen staan daarbij centraal.